

CYD-BWYLLGOR CORFFOREDIG Y GOGLEDD

19 Mehefin 2026

TEITL: Adroddiad Blynyddol Safonau'r Gymraeg

AWDUR: Nia Medi Williams, Rheolwr Adnoddau a Gweithrediadau
Nia Llwyd Lewis, Rheolwr Gwasanaeth y Gymraeg a Chyfieithu

1. PWRPAS YR ADRODDIAD

1.1. Pwrpas yr adroddiad yw cyflwyno Adroddiad Blynyddol Safonau'r Gymraeg Uchelgais Gogledd Cymru ar gyfer y cyfnod 28/02/2025 hyd at 31/03/2026 sy'n dangos i ba raddau yr ydym wedi cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg a'r gwaith a wnaed i'w bodloni.

2. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

2.1. Bod yr Cyd-Bwyllgor Corfforedig yn cymeradwyo Adroddiad Blynyddol Safonau'r Gymraeg i'w gyhoeddi.

3. Y RHESWM DROS Y PENDERFYNIAD

3.1. Mae Cyd-bwyllgorau Corfforedig (CBC) yn gyrrff cyhoeddus a sefydlir gan Reoliadau a wnaed dan Ran 5 Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021. Maent yn atebol i gydymffurfio â Safonau'r Gymraeg sy'n gymwys ac yn berthnasol ym meysydd darparu gwasanaeth, creu polisïau, gweithrediadau, cyfathrebu a chadw cofnodion.

3.2. Yn unol a Safonau'r Gymraeg mae'n ofyniad statudol i gyflwyno Adroddiad Blynyddol Safonau'r Gymraeg.

4. CEFNDIR AC YSTYRIAETHAU PERTHNASOL

4.1. Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 yw'r ddeddfwriaeth a greodd safonau'r iaith Gymraeg. Mae'r safonau'n hyrwyddo ac yn hwyluso defnydd yr iaith Gymraeg ac yn sicrhau na chaiff y Gymraeg ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg yng Nghymru. Mae'r Mesur hefyd yn gwneud y Gymraeg yn iaith swyddogol yng Nghymru.

4.2. Mae Cyd-bwyllgorau Corfforedig yn destun Safonau'r Gymraeg yr un modd â'u cynghorau unigol a sefydliadau gwasanaethau cyhoeddus eraill yng Nghymru. Mae'r Rheoliadau Cyd-bwyllgorau Corfforedig (Diwygio Atodlen 6 i Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011) 2021 wedi diwygio Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 gan ychwanegu Cyd-bwyllgorau Corfforedig at y rhestr o gyrrff a chategoriâu o gyrrff y mae'n rhaid iddynt gydymffurfio â'r safonau fel y cânt eu gosod gan Gomisiynydd y Gymraeg.

- 4.3 Mae'r safonau'n sicrhau cysondeb priodol a disgwyliadau clir ynghylch sut mae'n rhaid i CBC ddarparu gwasanaethau yn y Gymraeg i bartneriaid, rhan-ddeiliaid, a'r cyhoedd ynghyd â sut mae'n rhaid iddynt hyrwyddo defnydd yr iaith drwy ei wasanaethau.
- 4.4 Derbyniodd Cyd-bwyllgor Corfforedig y Gogledd Hysbysiad Cydymffurfio gan Gomisiynydd y Gymraeg ar Awst 16eg 2024; y dyddiad a osodwyd ar gyfer gweithredu'r Safonau oedd Chwefror 28ain 2025 yn fuan cyn trosglwyddo Swyddfa Rheoli Portffolio a Chynllun Twf Gogledd Cymru i Gyd-bwyllgor Corfforedig y Gogledd. Dyma Adroddiad Blynyddol blwyddyn gyfan cyntaf i'w gyhoeddi yn dilyn yr Hysbysiad Cydymffurfio.
- 4.5 Cafodd yr Adroddiad Blynyddol (Atodiad 1) ei lunio gan Reolwr Adnoddau a Gweithrediadau a Rheolwr y Gymraeg a Gwasanaethau Chyfieithu (Cyngor Bwrdeistrefol Sir Conwy) sydd wedi monitro cydymffurfiaeth y Cyd-bwyllgor Corfforedig â Safonau y Gymraeg a'r modd yr hyrwyddwyd defnydd o'r Gymraeg ar draws Uchelgais Gogledd Cymru yn ystod 2025-26. defnydd y Gymraeg ar draws Uchelgais Gogledd Cymru yn ystod y flwyddyn.
- 4.6 Mae disgwyl i Uchelgais Gogledd Cymru gyhoeddi'r Adroddiad Blynyddol ar ei wefan erbyn 30 Mehefin yn unol â gofynion y safonau a osodwyd. Byddem yn disgwyl cael adborth gan swyddfa Comisiynydd y Gymraeg am gynnwys yr Adroddiad yn ystod tymor yr hydref/gaeaf.
- 4.7 Ni dderbyniwyd unrhyw gwynion yn ymwneud â'ch cydymffurfiaid y Cyd-bwyllgor Corfforedig â'r safonau cyflenwi gwasanaethau yn ystod cyfnod yr adroddiad.
- 4.8 Rydym yn falch o fedru adrodd am nifer o ddatblygiadau yn ystod y flwyddyn a chyfeirir atynt yn yr Adroddiad Monitro. Mae sawl ymgyrch wedi golygu bod cynnydd yn nifer y cyfleoedd sydd ar gael i staff ddefnyddio eu sgiliau Cymraeg a'i gwneud hi'n haws i bobl ddefnyddio'r sgiliau hynny mewn bywyd bob dydd. Ceir enghreifftiau penodol o'r datblygiadau yn yr atodiad, sef Adroddiad Blynyddol Safonau'r Gymraeg.
- 4.9 Yn ystod 2026-27, ein blaenoriaethau er mwyn parhau i gydymffurfio â'r Safonau Iaith Gymraeg a datblygu defnydd o'r Gymraeg yw:
- Cyhoeddi Polisi Dyfarnu Grantiau, yn unol â'n dyletswyddau ynghlwm â'r safonau a osodwyd ar y Cyd-bwyllgor Corfforedig, a fydd yn mewnloli proses o ystyried pa effaith fydd gweithgaredd grant a ddyfernir yn ei gael ar yr iaith Gymraeg;
 - Datblygu polisi ar ddefnyddio'r Gymraeg yn fewnol;
 - Sesiwn briffio mewnol ar gyfer staff ar Orffennaf 13eg, 2026 ynglŷn â'n dyletswyddau i gydymffurfio â'r safonau a osodwyd ar y Cyd-bwyllgor Corfforedig .

5. GOBLYGIADAU ARIANNOL

- 5.1 Dim.

6. GOBLYGIADAU CYFREITHIOL

- 6.1 Fel y nodwyd ym mharagraff 3.1, mae cydymffurfio â safonau'r Gymraeg yn ofyn cyfreithiol ar y Cyd-Bwyllgor Corfforedig fel corff cyhoeddus.

YMATEB Y SWYDDOGION STATUDOL:

i. Swyddog Monitro:

“Mae Safonau'r Iaith Gymraeg yn rhwymedigaeth statudol ar y Cyd-bwyllgor Corfforedig. Felly, mae paratoi, cymeradwyo a chyhoeddi'r Adroddiad Blynyddol yn elfen bwysig o fframwaith cydymffurfio cyfreithiol y Cyd-bwyllgor Corfforedig ac yn darparu tryloywder ynghylch i ba raddau y mae'r Cyd-bwyllgor Corfforaethol wedi cydymffurfio â'r safonau cymwys yn ystod y cyfnod adrodd. Mae'r adroddiad yn nodi'r cyd-destun statudol yn briodol, gan gynnwys Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011, cymhwyso Safonau'r Iaith Gymraeg i Gyd-bwyllgorau Corfforaethol, yr Hysbysiad Cydymffurfio a gyhoeddwyd i'r Cyd-bwyllgor Corfforedig, a'r gofyniad i gyhoeddi Adroddiad Blynyddol. Felly, mae'r argymhelliad bod y Cyd-bwyllgor Corfforaethol yn cymeradwyo'r Adroddiad Blynyddol i'w gyhoeddi yn briodol. Dylai'r Cyd-bwyllgor Corfforaethol sicrhau bod yr Adroddiad Blynyddol yn cael ei gyhoeddi erbyn y dyddiad cau gofynnol a bod unrhyw adborth a dderbynnir gan Gomisiynydd y Gymraeg yn cael ei ystyried a, lle bo angen, ei gynnwys yn rhaglen waith y Cyd-bwyllgor Corfforedig ar gyfer cydymffurfio â'r iaith Gymraeg.”

ii. Swyddog Cyllid Statudol:

"Dim sylwadau i'w hychwanegu i'r adroddiad o safbwynt priodoldeb ariannol.”